

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلي وزارت

رسمي جریده

فوق العاده ګڼه

پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم ۱۹۹۸-۱۳۷۶ هجری شمسی

تاریخ نشر: (۲۸) جدی سال ۱۳۹۳ ه.ش نمبر مسلسل: (۱۱۵۸)

۱- پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم ۱۹۹۸-۱۳۷۶ هجری شمسی

ACKU

فرمان

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در باره توشیح، پروتوکول کیوتو در رابطه به کنوانسیون تغییر اقلیم

شماره: (۹۸)

تاریخ: ۱۳۹۱/۹/۱۳

ماده اول:

به تاسی از حکم فقره (۱۶) ماده (۶۴) قانون اساسی، الحاق افغانستان به پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییر اقلیم (در چارچوب کنوانسیون ملل متحد پیرامون تغییر اقلیم) که بر اساس مصوبات شماره (۶۵) مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۳ مشرانو جرگه شورای ملی به داخل یک مقدمه، (۲۷) ماده تصدیق گردیده است، توشیح می دارم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه مصوبات مجلسین شورای ملی در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

ولسی جرگه

تصدیق ولسی جرگه

از پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم

شماره: (۶۷)

تاریخ: ۱۳۹۱/۷/۱۲

به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی افغانستان، پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم در جلسه عمومی مؤرخ ۱۲ ماه میزان سال ۱۳۹۱ ولسی جرگه به داخل یک مقدمه (۲۷) ماده تصدیق گردید.

الحاج عبدالرووف "ابراهیمی"

رئیس ولسی جرگه

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

مشرانو جرگه

تصدیق مشرانو جرگه

پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم

شماره: (۶۵)

تاریخ: ۱۳۹۱/۸/۲۳

به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی افغانستان، مشرانو جرگه در جلسه عمومی روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۳، پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم را به داخل یک مقدمه، (۲۷) ماده به اکثریت آراء تصدیق نمود.

الحاج محمد علم ایزدیار

نایب اول مشرانو جرگه

پروتوکول کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم ۱۹۹۸-۱۳۷۶ هجری شمسی

هدف پروتوکول:

افزایش کارایی انرژی در بخش های مربوط اقتصاد ملی، ارتقاء فعالیت های پایدار، مدیریت جنگلات، جنگل کاری و ایجاد جنگلات جدید، ترغیب انواع پایدار زراعتی در رابطه با مشکلات مربوط به تغییر اقلیم یا آب و هوا، ترغیب توسعه و گسترش استفاده از انواع انرژی قابل تجدید و فن آوری های کنترل انتشار کاربن دای اکساید و فن آوری های پیشرفته و جدید بی خطر برای محیط زیست و

تغییر اقلیم

پروتوکول کیوتو در مورد تغییر اقلیم:

در ارتباط با کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر اقلیم اعضای این پروتوکول متعهد هستند:

که عضو کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر اقلیم هستند که از این پس به عنوان «کنوانسیون» نامیده خواهد شد. در پیگیری هدف نهایی کنوانسیون به نحویکه در ماده (۲) آن بیان شده است متعهد باشند.

با در نظر داشت مفاد کنوانسیون با بهره جویی از رهنمود ماده (۳) کنوانسیون پیرو دستورالعمل برلین که بر اساس تصمیم ۱.پ/س/۱ کنفرانس اعضای کنوانسیون در اولین جلسه آن به تصویب رسیده است.

به شرح زیر توافق نمودند:

در این پروتوکول، تعاریف ارائه شده در ماده (۱) کنوانسیون به کار برده خواهند شد؛ علاوه بر آن

ماده اول:

- ۱- (کنفرانس اعضاء) به کنفرانس اعضای کنوانسیون اطلاق می شود.
- ۲- (کنوانسیون) به کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در رابطه به تغییر اقلیم که به تاریخ ۹ می ۱۹۹۲ میلادی (مطابق با ۱۳۷۱/۲/۱۹ هجری شمسی) در نیویارک به تصویب رسیده است، اطلاق می شود.
- ۳- (هیأت بین الدولتی تغییر اقلیم) به هیأت کشورهای عضو تغییر اقلیم اطلاق می شود که در سال ۱۹۸۸ میلادی (۱۳۷۷ هجری شمسی) به طور مشترک توسط سازمان هواشناسی جهانی و پروگرام محیط زیست سازمان ملل متحد تشکیل گردید.
- ۴- (پروتوکول مونتریال) به توافقنامه مونتریال در مورد مواد کاهش دهنده خطر به لایه اوزون اطلاق می شود که در ۱۶ سپتمبر ۱۹۸۷ میلادی ۱۳۶۶/۶/۲۶ هجری شمسی در مونتریال به تصویب رسید و متعاقباً تعدیل و اصلاح گردید.
- ۵- (اعضای حاضر و رأی دهنده) به اعضائیکه حاضر هستند و رأی مثبت یا منفی می دهند، اطلاق می گردد.

۶- (عضو) به عضو این پروتوکول اطلاق می شود، به استثنای حالاتی که متن پروتوکول آنرا به گونه دیگری مشخص نماید.

۷- (عضو مندرج در ضمیمه (۱) به آنده اعضا اطلاق می شود که در ضمیمه (۱) کنوانسیون آمده، به گونه ای که ممکن است اصلاح شود، یا عضوی به موجب جزء (ج) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون اطلاعیه ای را ارائه کرده باشد.

ماده دوم:

(۱) هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به منظور رسیدن به اصغری ساختن انتشار آلودگی و تعهدات مربوط به کاهش به اساس ماده (۳) و همچنین ترغیب توسعه پایدار موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف- اجراء و یا تشریح بیشتر سیاست ها و اقدامات طبق شرایط ملی خود مانند:

۱- افزایش کارایی انرژی در بخش های مربوط به اقتصاد ملی.

۲- محافظت و افزایش چاهک ها و ذخایر گاز های گلخانه ای که به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نشده اند، با توجه به تعهدات خود به موجب موافقتنامه های بین المللی زیست محیطی مربوط، ارتقاء فعالیت های پایدار تنظیم و مدیریت جنگلات، جنگلکاری و ایجاد جنگلات جدید.

۳- ترغیب اشکال پایدار زراعتی در روشنی ملاحظات مربوط به تغییر اقلیم.

۴- ترغیب تحقیق، توسعه و گسترش استفاده از انواع جدید و قابل تجدید انرژی و فن آوری های کنترل انتشار کاربن دای اکساید و فن آوری های پیشرفته و جدید بیخطر برای محیط زیست.

۵- کاهش تدریجی یا حذف نقایص بازار، انگیزه های مالی، معافیت از عوارض و مالیات و معافیات در تمام بخش های انتشار دهنده گاز های گلخانه ای که در تضاد با اهداف کنوانسیون و اجرای میکانیزم های بازار هستند.

۶- تشویق اصلاحات مناسب در بخش های مربوط به اهداف ترغیب اصلاحات و اقداماتی که انتشار آنده گاز های گلخانه ای را که به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نشده است، کاهش داده یا محدود می سازد.

۷- اقدامات در بخش حمل و نقل به منظور محدود ساختن و یا کاهش انتشار گاز های گلخانه ای که به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نشده است.

۸- محدود ساختن و یا کاهش گاز متان از طریق بهبود و به استفاده از مدیریت مواد زاید و نیز تولید، انتقال و توزیع انرژی.

ب- همکاری با سایر اعضا برای افزایش کارایی فردی و مشترک سیاست ها و اقدامات مصوب آنها به موجب این ماده در اجرای ردیف (۱) جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون. به این منظور اعضای مزبور برای مشارکت در تجربیات و تبادل اطلاعات خود در مورد سیاست ها و اقدامات مزبور از جمله روش های در حال توسعه برای بهبود مقایسه، شفافیت و کارایی آنها اقداماتی را اتخاذ خواهند کرد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این

پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود یا به محض اینکه پس از آن عملی باشد راه های تسهیل همکاری یاد شده را با در نظر داشت کلیه اطلاعات مربوط بررسی خواهد کرد.

۲- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) محدودیت یا کاهش انتشار گازهای گلخانه ئی را که از طریق پروتوکول مونتریال کنترل نشده اند و ناشی از سوختهای مخزن هوایی و دریایی هستند به ترتیب از طریق کار با سازمان بین المللی هواپیمائی بین المللی کشور و سازمان بین المللی دریانوردی ادامه خواهند داد.

۳- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در جهت اجرای اقدامات و سیاست های موضوع این ماده به شکلی تلاش خواهند کرد که اثرات نامطلوب، از جمله اثرات نامطلوب تغییر اقلیم، تأثیر بر تجارت بین المللی و تأثیرات اجتماعی، محیطی و اقتصادی بر سایر اعضا به ویژه اعضای در حال توسعه و خصوصاً اعضائیکه در بندهای (۸) و (۹) ماده کنوانسیون مشخص شده اند، با توجه به ماده (۳) کنوانسیون به حداقل برسانند. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند، می تواند در صورت اقتضا برای ترغیب اجرای مفاد این بند اقدامات بیشتری را معمول بدارد.

۴- از آنجائیکه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند تصمیم بگیرد که هماهنگ کردن سیاست ها و اقدامات موضوع جزء (الف) بند (۱) بالا با توجه به شرایط متفاوت بالقوه ملی مفید خواهد بود، راه ها و روشهایی را برای تشریح هماهنگی اقدامات و سیاست های مزبور بررسی خواهند نمود.

ماده سوم:

۱- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) به طور منفرد یا مشترک تضمین خواهند نمود که میزان مجموعی انتشار کاربن دای اکساید آنها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است معادل به گازهای گلخانه ئی ایکه در ضمیمه (الف) فهرست شده است و از مقدار تعیین شده برای آنها تجاوز نمی کند. این مقدار به موجب تعهدات مربوط به کاهش و محدودیت کمیت انتشار آنها که در ضمیمه (ب) درج شده و طبق مفاد این ماده با دیدگاه کاهش انتشار این گازها در سطح جهان به میزان ۵ درصد زیر میزان انتشار در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) در دوره تعهد ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۷۸ تا ۱۳۹۱ هجری شمسی) محاسبه می شود.

۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تا سال ۲۰۰۵ میلادی (۱۳۸۴ هجری شمسی) در تطبیق تعهدات خود به اساس این پروتوکول پیشرفت قابل ملاحظه داشته باشد.

۳- تغییرات خاص در انتشار گازهای گلخانه ئی از منابع انتشار و جابجایی آنها در چاهک ها از تغییر بهره برداری از زمین از طریق مداخله مستقیم انسان ها و فعالیت های مربوط به جنگلات (که محدود به جنگلکاری، ایجاد مجدد جنگل و تخریب جنگلات از سال ۱۹۹۰ میلادی- ۱۳۶۹ هجری شمسی- شده است) ناشی می شود و به صورت تغییرات قابل مشاهده می باشد در هر دوره تعهد اندازه گیری شده باید در جهت ایفای تعهدات هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به موجب این ماده به کار گرفته شوند. انتشار گازهای گلخانه ئی از منابع و جابجایی آنها بوسیله چاهک ها که با فعالیت های مذکور ارتباط دارند باید به صورت شفاف و قابل اثبات گزارش داده شده و طبق مواد (۷) و (۸) مورد تجدید نظر قرار گیرند.

۴- قبل از اولین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتوكول فعاليت مى كند، هر عضو مندرج در ضميمه (۱) فرآورده هاى را به منظور احراز ميزان موجوديت كاربن خود در سال ۱۹۹۰ ميلادى (۱۳۶۹ هجرى شمسى) و امكان برآورد تغيير در موجوديت كاربن در سالهاى بعدى را براى هيات فرعى مشاوره عملى و فنى فراهم خواهد نمود. كنفرانس اعضاء كه به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتوكول فعاليت مى كند، در اولين جلسه خود و در آوان اشتراك ممكنه بعدى، با نظر داشت ناملايمات، شفافيت گزارش، قابليت اثبات پذيرى، روشهاى هيات بين الدولى تغيير اقليم، مشوره ارايه شده توسط هيات فرعى مشاوره علمى و فنى طبق ماده (۵) و تصاميم كنفرانس اعضا بايد درباره الكوها، قواعد و رهنمودهاى مربوط به اينكه چطور و كدام يك از فعاليت هاى انساني، اضافى مرتبط با تغييرات انتشار و جابجايى گازهاى گلخانه ئى در خاك هاى كشاورزى و تغيير بكارگيرى زمين و طبقه بندى جنگلات بايد به مقدار مشخص شده براى اعضاى مندرج در ضميمه (۱) افزوده شود يا از آن كاسته شود، تصميم گيرى كند، اينگونه تصاميم بايد در دوره دوم و دوره هاى بعدى تعهد به كار گرفته شود، يك عضو تصاميم مربوط به فعاليت هاى انساني اضافى را در اولين دوره تعهد خود به كار ببرد مشروط به اينكه اين فعاليت ها از سال ۱۹۹۰ ميلادى (۱۳۶۹ هجرى شمسى) صورت پذيرفته باشد.

۵- اعضاى مندرج در ضميمه (۱) كه دستخوش فرآيند گذار به سوى اقتصاد بازار هستند و سال يا دوره مبنائى آنها به موجب تصميم ۲.پ س / ۹ دومين اجلاس كنفرانس اعضاى مشخص شده است بايد همان سال يا دوره را براى اجراى تعهدات خود به موجب اين ماده استفاده كنند. هر عضو ديگر مندرج در ضميمه (۱) كه دستخوش فرآيند عبور بسوى اقتصاد بازار است و هنوز اولين گزارش ملى خود را به موجب ماده (۱۲) كنوانسيون تسليم نكرده است نيز ميتواند كنفرانس اعضاء را كه به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتوكول فعاليت مى كند از قصد خود براى استفاده از سال يا دوره مبنائى تاريخى ديگرى غير از سال ۱۹۹۰ ميلادى (۱۳۶۹ هجرى شمسى) براى اجراى تعهدات خود به موجب اين ماده مطلع نمايد. كنفرانس اعضاء كه به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتوكول فعاليت مى كند در مورد قبول اين اطلاعيه تصميم گيرى خواهد كرد.

۶- كنفرانس اعضاء كه به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتوكول فعاليت مى كند، با توجه به بند (۶) ماده (۴) كنوانسيون، مقدار معينى قابليت انعطاف را براى اعضاى مندرج در ضميمه (۱) كه دستخوش فرآيند عبور به سوى اقتصاد بازار هستند، در اجراى تعهدات آنها به موجب اين پروتوكول به غير از تعهدات مندرج در اين ماده، در نظر خواهد گرفت.

۷- مقدار تعيين شده هر عضو مندرج در ضميمه (۱) در اولين دوره تعهد مربوط به كاهش و محدوديت كمى انتشار، از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۸ ميلادى (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ هجرى شمسى) برابر با فيصدي مشخص شده براى آن در ضميمه (ب)، مربوط به كل كاربن داي اكسايده ناشى از دخالت انسان در طبيعت كه معادل انتشار گازهاى گلخانه ئى فهرست شده در ضميمه (الف) در سال ۱۹۹۰ ميلادى (۱۳۶۹ هجرى شمسى) يا سال يا دوره مبنائى است كه طبق بند (۵) بالا مشخص شده ضرب دره خواهد بود. آن دسته از اعضاى مندرج در ضميمه (۱) كه در مورد آنها تغيير كاربرى زمين و جنگل كارى منبع خالص انتشار گازهاى گلخانه ئى در سال ۱۹۹۰ ميلادى (۱۳۶۹ هجرى شمسى) مى باشد، بايد كل كاربن داي اكسايده ناشى از دخالت انسان در طبيعت كه معادل انتشار منتهى مقدار جابجا شده در سال ۱۹۹۰

میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) و ناشی از تغییر کاربری زمین است را برای محاسبه مقدار تعیین شده خود در سال یا دوره مبنای انتشار ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) خود به حساب آورند.

۸- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می تواند به منظور محاسبه موضوع بند (۷) را سال مبنای خود در مورد هیدرو فلورو کاربن ها، پر فلورو کاربن ها و هگزافلورید سولفور، سال ۱۹۹۵ میلادی (۱۳۷۴ هجری شمسی) قرار دهد.

۹- تعهدات مربوط به دوره های بعدی برای اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در تعدیلات ضمیمه (ب) این پروتوکول که طبق بند (۷) ماده (۲۰) به تصویب خواهد رسید احراز خواهد شد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند، بررسی تعهدات مزبور را حداقل (۷) سال قبل از اتمام دوره اول تعهد مذکور در بند (۷) شروع خواهد کرد.

۱۰- هر واحد کاهش انتشار یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی از عضو دیگر طبق ماده (۶) و ماده (۱۶) مکرراً کسب می کند، باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.

۱۱- هر واحد کاهش انتشار یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی از عضو دیگر طبق مفاد ماده ششم و شانزدهم مکرر انتقال می دهد، باید از مقدار تعیین شده برای آن عضو کسر شود.

۱۲- هر گاه نشر تأیید شده که عضوی از عضو دیگر طبق مفاد ماده (۱۲) کسب می کند باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.

۱۳- اگر میزان انتشار عضو مندرج در ضمیمه (۱) در خلال دوره تعهد کمتر مقدار تعیین شده برای آن به موجب این ماده باشد، این اختلاف به درخواست آن عضو به مقدار تعیین شده برای آن عضو برای دوره های بعدی تعهد اضافه خواهد شد.

۱۴- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تلاش نماید که تعهدات اشاره شده در بند (۱) را به گونه اجراء کند که تأثیرات نامطلوب اجتماعی، محیط زیستی و اقتصادی را بالای کشور های عضو در حال توسعه به ویژه اعضائیکه در بندهای (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون مشخص شده اند به حداقل برساند. در راستای تصامیم مربوطه کنفرانس اعضاء در مورد اجرای بندهای مذکور، کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند باید اقدامات لازم را برای به حداقل رساندن تأثیرات نامطلوب تغییر اقلیم و یا تأثیرات اقدامات واکنشی بر اعضای موضوع بندهای مذکور در اولین جلسه خود بررسی کند. در میان موضوعاتی که باید بررسی شوند، تأمین اعتبارات مالی، بیمه و انتقال فن آوری قرار خواهد داشت.

ماده چهارم:

۱- آنده از اعضای مندرج توافق کننده در ضمیمه (۱) که تعهدات خود را به اساس ماده (۳) به صورت مشترک اجراء کنند، چنین تلقی خواهد شد که تعهدات مزبور را انجام داده اند مشروط به اینکه مقدار کال کاربن دای اکساید ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل میزان انتشار گازهای گلخانه ئی می باشد و در ضمیمه (الف) فهرست شده است نباید از مقادیر تعیین شده برای آنها بر اساس تعهدات مربوط به کاهش و محدودیت مقدار کمی آنها که در ضمیمه

(ب) توضیح داده شده و طبق مفاد ماده (۳) محاسبه شده است تجاوز نماید. سطح انتشار مربوط که به هر یک از اعضا موافقتنامه تخصیص داده شده موافقتنامه مذکور درج خواهد شد.

۲- اعضای هر یک از موافقتنامه های مزبور، شرایط موافقتنامه را در تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا قبولی خود به اطلاع سکرتریت خواهند رساند سکرتریت نیز به نوبه خود، اعضا و امضاء کنندگان کنوانسیون را از شرایط موافقتنامه مطلع خواهد ساخت.

۳- همچون موافقتنامه در طول دوره تعهدیکه در بند (۷) ماده (۳) مشخص شده است، همچنان مورد اجراء خواهد بود.

۴- در صورتی که اعضا در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقی به طور مشترک، فعالیت کنند، هر تغییری که در ترکیب سازمان صورت گیرد، بر روی تعهدات موجود به موجب این پروتوکول تأثیر نخواهد گذاشت. هر نوع تغییر در ترکیب سازمان فقط در مورد مقاصد تعهدات مزبور به موجب ماده (۳) که به دنبال تجدید نظر مزبور تصویب شده است، اعمال خواهد شد.

۵- در صورتی که اعضا چنین موافقتنامه نتوانند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شوند، هر عضو چنین موافقتنامه ای مسئول سطح انتشار مربوط به خود که در موافقتنامه درج شده است، خواهد بود.

۶- در صورتی که اعضا در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقی به طور مشترک، فعالیت کنند که خود نیز عضو این پروتوکول است، هر کشور عضو آن سازمان وحدت اقتصادی که به طور انفرادی و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقی طبق ماده (۲۳) فعالیت میکند، در صورتی که نتواند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شود، مسئول سطح انتشار خود به نحویکه در این ماده توضیح داده شده است خواهد بود.

ماده پنجم:

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱)، باید حداکثر یکسال قبل از شروع اولین دوره تعهد، نظام ملی را برای تخمین میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه از طریق منابع و جابجایی آنها توسط چاهک ها که در اثر دخالت انسان در طبیعت به وجود می آیند و به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نمی شوند، داشته باشند.

کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود در مورد رهنمودهایی برای نظام های ملی مذکور که باید شامل روش های مشخص شده در بند (۲) زیر باشد تصمیم گیری خواهد کرد.

۲- روش های مربوط به تخمین میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه ای از منابع و انتقال آنها توسط چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می آیند و به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نمی شوند باید مورد قبول هیأت بین الدولتی تغییر اقلیم بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضا مورد توافق قرار گرفته باشد. در صورتیکه روشهای مربوط به این رهنمود به کار گرفته نشوند باید تدابیر مناسب مطابق هستند به توافقات کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود در مورد آنها توافق می نمایند بکار برده شود.

کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند باید بر اساس کار هیأت بین الدولتی تغییر اقلیم آب و هوا و مشورت، تخصصی هیأت فرعی مشورتی علمی و فنی به توجه به تصامیم مربوطه کنفرانس اعضاء به طور منظم روش ها و اصلاحات مزبور را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در مورد روش ها یا اصلاحات باید تنها در جهت تعیین رعایت تعهدات به موجب ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده، پس از تجدید نظر به کار گرفته شود.

۳- توانائی گرم شدن کره زمین که به خاطر محاسبه تعادل انتشار کاربن دای اکساید توسط انسان ها از طریق منابع و انتقال آن به چاهک های گاز گلخانه ئی استفاده می گردد و در ضمیمه الف درج است، باید آنهائی باشد که توسط هیئت بین الحکومتی تغییر اقلیم قبول و رد سومین جلسه کنفرانس اعضاء بالای آن توافق صورت گرفته باشد.

گازهای گل خانه تغییر اقلیم کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند باید بر اساس کار هیأت بین الدولتی تغییر اقلیم و مشوره های تخصصی هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی، با توجه کامل به تصامیم مربوطه کنفرانس اعضاء، توانایی بالقوه گازهای گلخانه یی در گرم کردن زمین را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در توانایی بالقوه در گرم کردن زمین تنها نسبت به تعهدات به اساس ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده پس از آن تجدید نظر، اعمال خواهد شد.

ماده ششم:

هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) از نظر ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) می تواند واحدهای کاهش میزان انتشار را که از طرح های کاهش انتشار گازهای گلخانه ئی از طریق منابع و جابجایی به وسیله چاهک ها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود آمده اند از افزایش مقدار جابجایی این گازها توسط چاهک ها که در هر یک از بخش های اقتصاد بدست می آید، به اعضاء دیگر انتقال داده یا از اعضاء دیگر بدست بیاورد. مشروط بر اینکه:

الف- هر یک از این طرح ها به تصویب اعضاء ذیربط رسیده باشد.

ب- هر یک از این طرح ها، کاهش در انتشار از منابع یا افزایش در جابجایی توسط چاهک ها را فراهم کند یعنی اضافه بر میزانی که به طرق مختلف اتفاق می افتد.

ج- هیچ واحد کاهش انتشار را در صورتی که مطابق تعهدات آن به موجب مواد (۵) و (۷) نباشد، دریافت نکند.

د- کسب واحد های کاهش انتشار باید مکمل فعالیت های داخلی از نظر ایفای تعهدات به موجب ماده (۳) باشد.

۲- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند میتواند در اولین جلسه خود یا در اولین فرصت بعد از آن، رهنمودهای اجرای این ماده را به شمول تأیید و گزارش دهی بیشتر شرح دهد.

۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می تواند مطابق به مسئولیت خود به اشخاص حقوقی اجازه شرکت در فعالیت های را که منجر به ایجاد، انتقال یا کسب واحد های کاهش انتشار به موجب این ماده می شود، بدهد.

۴- اگر عضو مندرج در ضمیمه (۱) در مورد اجرای الزامات موضوع این بند طبق مربوط ماده (۸) سوالی را مطرح کند، اکتساب و انتقال واحد های کاهش انتشار ممکن است تا بعد از اینکه سوال مطرح شود ادامه یابد، مشروط بر اینکه امکان استفاده از هر یک از واحد های مزبور بوسیله یک عضو برای ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) تا وقتی که موضوع موافقت حل و فصل شود، وجود نداشته باشد.

ماده هفتم:

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید در گزارش موجودی سالانه خود در مورد انتشار گازهای گلخانه ئی از منابع و جابجایی به وسیله چاهک ها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است و بوسیله پروتوکول مونتریال کنترل نمی شوند، و طبق تصامیم مربوط کنفرانس اعضاء ارایه شده است، اطلاعات تکمیلی لازم را که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد، از نظر حصول اطمینان از رعایت ماده (۳) درج کند.

۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات متمم مورد نیاز را جهت اثبات رعایت تعهدات خود به موجب این پروتوکول که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد در گزارش ملی خود که به اساس ماده (۱۲) کنوانسیون ارایه شده است، بگنجاند.

۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات سالانه را به اساس بند (۱) فوق ارایه دهد که شروع آن با اولین گزارش موجودی مطابق به کنوانسیون برای اولین سال دوره تعهد پس از لازم الاجراء شدن این پروتوکول برای عضو مذکور، صورت خواهد گرفت. هر عضو باید اطلاعات مقرر به موجب بند (۲) فوق را به عنوان بخشی از اولین گزارش ملی خود به اساس کنوانسیون پس از لازم الاجراء شدن این پروتوکول در مورد آن و پس از تصویب رهنمودهایی که در بند (۴) زیر پیش بینی شده است ارایه نماید. دفعات ارایه اطلاعات بعدی مقرر به موجب این ماده توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند با توجه به جدول زمانی برای ارایه گزارش های ملی که کنفرانس اعضاء در مورد آن تصمیم گرفته است، تعیین خواهد شد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود رهنمود تهیه اطلاعات را مطابق این ماده تصویب خواهد کرد و پس از آن رهنمودهای تهیه اطلاعات به موجب این ماده را با توجه به رهنمودهای تهیه گزارش ملی توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که به تصویب کنفرانس اعضاء رسیده است، به طور دورانی مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. همچنین کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند باید پیش از اولین دوره تعهد در مورد چگونگی محاسبه مقادیر تعیین شده، تصمیم گیری نماید.

ماده هشتم:

۱- اطلاعاتی که مطابق ماده (۷) توسط مندرج در ضمیمه (۱) ارایه می شود، باید به وسیله متخصصین مطابق به تصامیم مربوط کنفرانس اعضاء و طبق رهنمودهایی که موجب بند (۴) بدین منظور توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند تصویب شده اند مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اطلاعاتی که به اساس بند (۱) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارایه می گردد به عنوان بخش از بررسی

گردآوری و محاسبه سالانه ذخیره انتشار و مقادیر تعیین شده، مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت. بر علاوه اطلاعاتی که به موجب بند (۲) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارائه می گردد به عنوان بخشی از بررسی گزارشات مورد بررسی و تجدید نظر قرار خواهند گرفت.

۲- گروه های متخصص بررسی به وسیله سکرتریت هماهنگ خواهند شد و متشکل از متخصصینی خواهند بود که از میان افراد معرفی شده توسط اعضای کنوانسیون یا در صورت اقتضا سازمانهای بین الدولتی، طبق رهنمودی که به همین منظور توسط کنفرانس اعضاء پیش بینی شده است، انتخاب گردیده اند.

۳- جریان بررسی باید شامل ارزیابی فنی جامع از تمام جنبه های اجرائی توسط عضو این پروتوکول باشد. گروه های متخصص بررسی باید گزارشی را برای کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند تهیه کنند که اجرای تعهدات را ارزیابی کرده و مسائل بالقوه و عوامل موثر در اجرای تعهدات را مشخص کند. این گزارش ها دبیرخانه سکرتریت از طریق سکرتریت به تمام اعضای کنوانسیون توزیع خواهد شد.

سکرتریت مذکور سوالات مربوط به اجراءات را که در این گزارش ها مشخص شده است برای بررسی بیشتر توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، فهرست خواهد کرد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود رهنمودهای بررسی اجراءات گروه های متخصص بررسی را با توجه به تصامیم مربوطه کنفرانس اعضاء تصویب نموده و پس از آن به صورت دورانی آنها را مورد تجدید نظر خواهد داد.

۵- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند به کمک هیأت فرعی اجرائیوی و در صورت اقتضاء هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی موارد زیر را بررسی خواهد نمود:

الف- اطلاعات ارائه شده به اساس ماده (۷) توسط اعضاء و گزارش های انجام بررسی های علمی بر روی آنها به موجب این ماده.

ب- سوالات مربوط به اجراءاتی که توسط سکرتریت مطابق به بند (۳) فوق فهرست شده و همچنین سوالاتی که توسط اعضا مطرح شده است.

۶- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، پیرو بررسی خود در مورد اطلاعات موضوع بند (۵) فوق در مورد هر یک از موضوعات لازم برای اجرای این پروتوکول تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده نهم:

۱- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، در پرتو بهترین اطلاعاتی علمی و ارزیابی موجود در مورد تغییر اقلیم (آب و هوا) و اثرات آن و همچنین اطلاعات فنی، اجتماعی و اقتصادی مربوط، این پروتوکول را به صورت دورانی مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. این تجدید نظرها با تجدید نظرهای مربوط به کنوانسیون به ویژه موارد مقرر در جزء (ب) بند (۲) ماده (۴) و جزء (الف) بند (۲) ماده (۷) کنوانسیون اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند بر پایه این بررسی ها اقدامات مناسبی را اتخاذ خواهد کرد.

اولین تجدید نظر در دومین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند صورت خواهد گرفت. تجدید نظرهای بعدی در فواصل منظم و به موقع انجام خواهد شد.

ماده دهم:

کلیه اعضاء با توجه به مسئولیت های مشترک و در عین حال متفاوت خود، اولویت های توسعه منطقی و ملی خاص خود، اهداف و شرایط، بدون عنوان کردن تعهدات جدید برای اعضایی که نام آنها در ضمیمه (۱) درج نشده، همچنین تأیید مجدد تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون و ادامه روند پیشرفت در اجرای این تعهدات به منظور دستیابی به توسعه پایدار با توجه به بندهای (۳، ۵ و ۷) ماده (۴) کنوانسیون:

الف- در صورتی که مناسب باشد و در حد امکان، به منظور بهبود کیفیت عوامل محلی نشر و داده های فعالیت و یا الگوهایی که منعکس کننده شرایط اقتصادی، اجتماعی هر عضو برای تهیه و روز آمد کردن دورانی فهرست های ملی انتشار گازهای گلخانه ئی، از منابع و جابجایی از طریق چاه ها، می باشد که به وسیله پروتوکول مونتریال کنترل نمی شوند و ناشی از دخالت انسان در طبیعت می باشند، برنامه های مقرون به صرفه و در صورت اقتضا استفاده از روش های قابل مقایسه کنفرانس اعضاء در مورد آنها توافق نموده است و سازگار با رهنمودهای تهیه گزارش ملی مصوب کنفرانس اعضاء است، تنظیم خواهند نمود.

ب- برنامه های ملی و در صورت اقتضاء منطقی را که شامل اقداماتی برای تعدیل تغییر اقلیم و اقدامات برای تسهیل بخشی انطباق لازم با تغییر اقلیم می باشد تنظیم، اجراء و منتشر کرده و به طور منظم بروز خواهند داد:

۱- این برنامه ها باید از با بخش های انرژی، حمل و نقل، صنعت و کشاورزی، جنگلداری، مدیریت مواد زاید ارتباط داشته باشد. به علاوه فن آوریهای انطباق و روش های بهبود طرح های فضایی باید قابلیت انطباق با اقلیم را افزایش و.

۲- اعضاء مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات مربوط به اقدامات در رابطه با این پروتوکول از جمله برنامه های ملی را طبق رهنمودهای مقرر در ماده (۸) ارائه دهند و سایر اعضا باید تلاش کنند تا در صورت اقتضا اطلاعات مربوط به برنامه هایی که شامل اقداماتی باشد که هر عضو معتقد است می تواند در مورد تغییر اقلیم و اثرات نامطلوب آن انجام دهند به شمول جلوگیری از افزایش انتشار گازهای گلخانه ئی و گسترش جابجایی از طریق چاه ها و ظرفیت سازی و اقداماتی که از طریق توافق صورت می گیرد در گزارشات ملی خود ملحوظ نمایند.

ج- در تحقیقات علمی و فنی همکاری نموده و نگهداری و توسعه نظام های نظارتی اصولی و توسعه ارتقاء خواهند بخشید تا عدم قاطعیت های مرتبط با سیستم آب و هوا، تأثیرات نامطلوب ناشی از تغییر اقلیم و نتایج اقتصادی و اجتماعی استراتژی های واکنش مختلف را کاهش دهند، و توسعه و تقویت ظرفیت های درونی و توانایی های آنها را ارتقاء بخشند تا در تلاش های بین المللی و بین الدولی، برنامه ها و شبکه های تحقیقاتی و نظارت اصولی با توجه به ماده (۵) کنوانسیون مشارکت داشته باشند.

د- در زمینه ارتقا الگوهای موثر توسعه، کاربرد و انتشار و اتخاذ کلیه اقدامات عملی برای ارتقاء؛ تسهیل و در صورت اقتضا تأمین هزینه انتقال یا دستیابی به فن آوری های بی خطر از نظر محیط زیست دانش فنی، رویه ها و

فرآیند های مربوط به تغییر اقلیم خصوصاً در کشور های در حال توسعه، از جمله تنظیم سیاست ها و برنامه هایی برای انتقال موثر فن آوری های بی خطر از نظر زیست محیطی که متعلق به عموم بوده یا در دسترس همگان است و ایجاد محیطی برای بخش خصوصی برای اینکه بتواند فن آوری های بی خطر از نظر محیط را ترغیب نموده، دسترسی به آنها را ارتقاء و انتقال دهد، همکاری خواهند نمود.

ه - در توسعه و اجرای برنامه های آموزشی و پرورشی از جمله تقویت ظرفیت سازی ملی به ویژه ظرفیت های انسانی و سازمانی و تبادل کارکنان برای آموزش متخصصین در این زمینه به ویژه برای کشورهای در حال توسعه و تسهیل بخشی آگاهی عامه و دسترسی همگان به اطلاعات راجع به تغییر اقلیم در سطح ملی و در صورت اقتضاء با استفاده از هیأت های موجود همکاری نموده و آن را ارتقاء خواهند بخشید. الگوهای مناسب برای انجام این فعالیت ها از طریق هیأت مربوط کنوانسیون با توجه به ماده (۶) آن توسعه خواهند یافت.

و- اطلاعات مربوط به برنامه ها و فعالیت های متقبل شده به اساس این ماده را طبق تصامیم کنفرانس اعضا در گزارش ملی خود درج خواهند کرد.

ز- در اجرای تعهدات موضوع این ماده بند (۸) ماده (۴) کنوانسیون را مورد توجه کامل قرار خواهند داد.

ماده یازدهم:

۱- اعضا در اجرای ماده (۱۰) مفاد بندهای (۴، ۵، ۷، ۸، ۹) ماده (۴) کنوانسیون را مدنظر قرار خواهند گرفت.

۲- در زمینه اجرای بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون، طبق بند (۳) ماده (۴) کنوانسیون، طبق بند (۳) ماده (۴) و ماده (۱۱) کنوانسیون و از طریق واحدهای فعال یا واحدهای میکانیزم مالی کنوانسیون اعضای توسعه یافته و سایر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون باید:

الف- تأمین منابع مالی جدید و اضافی جهت تأمین تمام هزینه های مورد توافق که اعضای در حال توسعه در پیشبرد اجرای تعهدات موجود به اساس جزء (الف) بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانیده شده متحمل می شوند.

ب- همچنان، منابع مالی را به شمول انتقال فن آوری مورد نیاز اعضای در حال توسعه به منظور تأمین کلیه هزینه های اضافی پیشبرد اجرای تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانیده شده و بین یک عضو در حال توسعه و موسسه بین المللی یا موسسات ماده (۱۱) کنوانسیون طبق آن ماده مورد توافق قرار گرفته است، فراهم خواهند کرد. در اجرای این تعهدات باید لزوم صحت و قابل پیش بینی کردن جریان سرمایه ها و اهمیت مسئولیت مناسب که بین کشورهای توسعه یافته به طور مشترک وجود دارد، در نظر گرفته شود. راهنمایی میکانیزم ملی کنوانسیون در تصامیم مربوطه کنفرانس اعضا از جمله تصامیم اتخاذ شده قبل از تصویب این پروتوکول با اعمال تغییرات لازم در مورد مفاد این بند به کار گرفته خواهد شد.

۳- همچنان، اعضای توسعه یافته و دیگر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون می توانند منابع مالی را برای اجرای ماده (۱۰) از طریق مجاری دو طرفه، منطوقی و سایر مجاری چند جانبه فراهم کنند و اعضای در حال توسعه نیز می توانند از این منابع سود ببرند.

ماده دوازدهم:

۱- بدینوسیله میکانیزم توسعه پاک چنین تعریف می شود:

۲- هدف از میکانیزم توسعه پاک، کمک به اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) جهت دستیابی به توسعه پایدار و کمک به هدف نهائی کنوانسیون و همچنین مساعدت به اعضای مندرج در ضمیمه (۱) برای نیل به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار به موجب ماده (۳) می باشد.

۳- مطابق به میکانیزم توسعه پاک:

الف- اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) از فعالیت های پروژه که منجر به کاهش انتشار تأیید شده می شوند، بهره خواهند برد.

ب- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) می توانند از کاهش انتشار تأیید شده که از فعالیت های پروژه مزبور حاصل شده است برای کمک به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمیت نشر به اساس ماده (۳) به گونه ای که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند معین کرده است، استفاده نمایند.

۴- میکانیزم توسعه پاک به اختیار و راهنمایی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند، خواهد بود و هیأت اجرایی میکانیزم توسعه پاک بر آن نظارت خواهد کرد.

۵- کاهش انتشار که از هر فعالیت پروژه صورت می گیرد باید به وسیله موسسات عملیات توسط کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند انتخاب می گردند بر اساس موارد زیر تأیید گردد:

الف- مشارکت داوطلبانه که توسط هر عضو مورد بحث پذیرفته شده باشد.

ب- منابع واقعی، قابل اندازه گیری و درازمدت که با کاهش تغییرات اقلیم ارتباط دارد.

ج- کاهش انتشاراتی که اضافه بر مقداری است که در عدم فعالیت های پروژه تأیید شده حاصل خواهد شد.

۶- میکانیزم توسعه پاک در صورت لزوم به تأمین فعالیت های پروژه تأیید شده کمک خواهد کرد.

۷- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند در نخستین جلسه خود، الگوها و تدابیر را با هدف تضمین شفافیت، و قابلیت پاسخگویی از طریق مقایسه مستقل و تأیید فعالیت های پروژه، تعیین خواهد کرد.

۸- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند تضمین خواهد نمود که بخشی از عایدات فعالیت های پروژه تائید شده برای تأمین هزینه های اجرایی و نیز کمک به اعضاء در حال توسعه که بویژه در برابر تأثیرات نامطلوب تغییر اقلیم از لحاظ تأمین هزینه های توافق پذیری آسیب پذیر هستند، به کار می رود.

۹- مشارکت به موجب میکانیزم توسعه پاک از جمله در فعالیت های موضوع جزء (الف) بند (۳) فوق و کسب کاهش نشر تائید شده می تواند مؤسسات خصوصی و یا دولتی را در برگردد و تابع هر گونه راهنمایی ای که ممکن است توسط هیأت اجرایی میکانیزم توسعه پاک ارایه گردد، می باشد.

۱۰- کاهش انتشار تائید شده که در طی دوره زمانی از سال ۲۰۰۰ میلادی (۱۳۷۹ هجری شمسی) تا آغاز اولین دوره تعهد به دست آمده است می تواند جهت کمک به تحقق رعایت در اولین دوره تعهد به کار رود.

۱۱- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند در چهارمین جلسه خود طرح های ضمنی بند (۱۰) فوق را تجزیه و تحلیل خواهد کرد.

ماده سیزدهم:

۱- کنفرانس اعضاء که رکن عالی کنوانسیون است ، به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت خواهد کرد.

۲- اعضاء کنوانسیون که عضو این پروتوکول نیستند می توانند به عنوان ناظر در جریان هر یک از جلسات کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، شرکت داشته باشند. هنگامی که کنفرانس اعضاء به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، اتخاذ تصمیم به موجب این پروتوکول تنها توسط آن اعضایی صورت خواهد گرفت که عضو این پروتوکول هستند.

۳- زمانی که کنفرانس اعضاء به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند، هر عضو دفتر کنفرانس اعضا که نماینده یک عضو کنوانسیون می باشد که در آن زمان عضو پروتوکول نیست، به وسیله عضو دیگری که از میان اعضاء این پروتوکول و توسط آنها انتخاب می گردد، جایگزین خواهد شد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند اجرای این پروتوکول را به طور منظم بررسی و در حوزه اختیار خود برای ترغیب اجرای مؤثر آن، تصمیم لازم را اتخاذ خواهد کرد.

کنفرانس وظایفی را که توسط پروتوکول به آن محول شده، انجام خواهد داد:

الف- اجرای این پروتوکول توسط اعضاء، اثرات کلی ناشی از اقدامات انجام شده به موجب این پروتوکول بویژه اثرات محیط زیستی، اقتصادی و اجتماعی و نیز تأثیرات فزاینده و مقدار پیشرفتی که در جهت تطبیق اهداف کنوانسیون حاصل شده را بر پایه دسترسی به کلیه اطلاعات مربوط به آن طبق مفاد این پروتوکول ارزیابی خواهد کرد.

ب- با توجه به بررسی های مورد نیاز به اساس جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) و بند (۲) ماده (۷) کنوانسیون، در پرتو هدف کنوانسیون و تجربیاتی که از اجرای کنوانسیون بدست آمده و تکامل تدریجی آگاهی علمی و فنی، تعهدات اعضا

به موجب این پروتوکول را به صورت دورانی مورد رسیدگی قرار خواهد داد و در این خصوص گزارشات منظم درباره اجرای این پروتوکول را بررسی و تصویب خواهد نمود.

ج- تبادل اطلاعات در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط اعضا برای پرداختن به موضوع تغییر اقلیم و تأثیرات آن را با توجه به شرایط، مسئولیت ها و توانایی های متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها به موجب این پروتوکول ترغیب و تسهیل خواهد نمود.

د- به درخواست دو یا تعداد بیشتری از اعضا، هماهنگی اقدامات اتخاذ شده توسط آنها برای در نظر گرفتن تغییرات آب و هوای و تأثیرات آن را با توجه به شرایط، مسئولیت ها و توانایی های متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها را به اساس این پروتوکول تسهیل خواهد بخشید.

ه - طبق اهداف کنوانسیون و مفاد این پروتوکول و توجه کامل به تضامین مربوط به کنفرانس اعضا، توسعه و بهبود دورانی روش های قابل مقایسه برای اجرای مؤثر پروتوکول اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند با آن موافقت کرده، ترغیب و هدایت خواهد نمود.

و - موارد ضروری برای اجرای این پروتوکول را توصیه خواهد کرد.

ز- برای بسیج ساختن منابع مالی طبق بند (۲) ماده (۱۱) تلاش خواهد کرد.

ح - هیأت فرعی را که برای اجرای این پروتوکول ضروری بنظر می رسد تاسیس خواهد نمود.

ط - در صورت اقتضا خدمات و همکاری و اطلاعات تهیه شده توسط سازمان بین المللی ذیصلاح و هیأت های بین الدولتی و غیر دولتی را درخواست و مورد استفاده قرار خواهد داد.

ی - وظایفی را که ممکن است برای تطبیق این پروتوکول لازم باشد، انجام داده و کارهای محوله ناشی از تصمیم کنفرانس اعضا را بررسی خواهند کرد.

۵- طرز العمل کنفرانس اعضا و طرز العمل های مالی کنوانسیون با اعمال تغییرات به اساس این پروتوکول اعمال خواهد شد مگر در مواردی که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند به اتفاق آراء به گونه دیگری تصمیم گیری کرده باشد.

۶- اولین جلسه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند توسط سکرتاریت به تعقیب اولین جلسه کنفرانس اعضا که بعد از تاریخ لازم الاجراء شدن این پروتوکول برنامه ریزی شده است، تشکیل خواهد شد. جلسات عادی بعدی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند هر سال و به دنبال جلسات عادی کنفرانس اعضا تشکیل خواهد شد به استثنای حالاتیکه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند به گونه دیگری تصمیم گیری کرده باشد.

۷- جلسات فوق العاده کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند در مواقع دیگر نیز تشکیل خواهد شد در صورتی که به وسیله کنفرانس اعضا که به عنوان اعضای این پروتوکول فعالیت می کند

ضروری تشخیص داده شود یا به درخواست کتبی هر یک از اعضاء مشروط بر اینکه ظرف شش ماه از زمان ارسال درخواست به اعضا توسط دبیرخانه سکرتریت حداقل یک سوم اعضا از آن حمایت کنند.

۸- سازمان ملل متحد، آژانس های تخصصی آن و آژانس بین المللی انرژی اتمی و نیز هر کشور عضو آنها یا ناظر در آنها که عضو کنوانسیون نیستند می توانند در جلسات کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند به عنوان ناظر نمایندگی داشته باشند. هر هیأت یا آژانس اعم از ملی یا بین المللی، دولتی یا غیر دولتی که در مورد موضوعات مشمول این پروتوکول واجد شرایط هستند و سکرتریت را از خواسته خود مبنی بر نمایندگی داشتن به عنوان ناظر در جلسه کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند مطلع ساخته باشند نیز می توانند به عنوان ناظر پذیرفته شوند، مگر اینکه حداقل یک سوم اعضای حاضر با آن مخالفت کنند. پذیرش و شرکت ناظرین با رعایت آئین کار موضوع بند (۵) خواهد بود.

ماده چهاردهم:

۱- سکرتریت ای که به موجب ماده (۸) کنوانسیون تاسیس شده است به عنوان سکرتریت این پروتوکول انجام وظیفه خواهد کرد.

۲- بند (۲) ماده (۸) کنوانسیون در مورد وظایف سکرتریت و بند (۳) ماده (۸) کنوانسیون درباره ترتیبات ایجاد شده برای وظایف سکرتریت با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتوکول اعمال خواهد شد. به علاوه سکرتریت وظایفی را که به موجب این پروتوکول به آن محول شده است، انجام خواهد داد.

ماده پانزدهم:

۱- هیئت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیئت فرعی اجرایی که به موجب مواد (۹) و (۱۰) کنوانسیون تاسیس شده اند به ترتیب به عنوان هیئت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیئت فرعی اجرایی این پروتوکول فعالیت خواهند کرد. مفاد مربوط به وظایف این دو هیئت به موجب کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم، در مورد پروتوکول به ترتیب به دنبال اجلاس هیئت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیأت فرعی اجرایی این پروتوکول به ترتیب به دنبال اجلاس هیئت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیئت فرعی اجرایی کنوانسیون تشکیل خواهد شد.

۲- آن دسته از اعضای کنوانسیون که عضو این پروتوکول نمی باشند می توانند به عنوان ناظر در جریان جلسات هیئت فرعی حضور داشته باشند. هنگامی که هیئت فرعی به عنوان فرعی این پروتوکول فعالیت می کنند اتخاذ تصمیم به اساس این پروتوکول تنها به وسیله اعضای این پروتوکول انجام خواهد شد.

۳- در صورتیکه هیأت های فرعی ای که به اساس مواد (۹) و (۱۰) کنوانسیون تاسیس شده اند، وظایف خود را در مورد موضوعات مرتبط به این پروتوکول انجام می دهند، هر عضو ادارات هیئت های فرعی مزبور که نماینده یک عضو کنوانسیون است و تا آن زمان عضو این پروتوکول نبوده اند، توسط یک عضو اضافی ای که از بین اعضای این پروتوکول و توسط خود آنها انتخاب می شود تعویض خواهد شد.

ماده شانزدهم:

کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند به زودترین فرصت ممکن، کاربرد این پروتوکول را بررسی نموده و در صورت اقتضا پروسه مشورتی چند جانبه مطابق به ماده (۱۳) این کنوانسیون با توجه به تصامیم مربوطه که ممکن است توسط کنفرانس اعضاء گرفته شده باشد اصلاح خواهد نمود، هر پروسه مشورتی چند جانبه که در مورد این پروتوکول اعمال می شود، بدون لطمه زدن به رویه ها و میکانیزم هائیکه مطابق ماده (۱۷) ایجاد شده است، عمل خواهد نمود.

ماده هفدهم:

کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند در اولین جلسه خود، رویه ها و میکانیزم های مناسب و مؤثر را برای تعیین و مورد بحث قرار دادن موارد عدم رعایت مفاد این پروتوکول، از جمله از طریق تهیه فهرست گزارش از نتایج آن با توجه به عوامل، نوع درجه و دفعات عدم رعایت، تصویب خواهد نمود. هر یک از رویه ها و میکانیزم ها مطابق این ماده که متضمن نتایج الزام آور باشد، از طریق اصلاحیه این پروتوکول تصویب خواهد شد.

ماده هجدهم:

مفاد ماده (۱۴) کنوانسیون در مورد حل و فصل اختلافات با تغییرات لازم، در مورد این پروتوکول اعمال خواهد شد.

ماده نوزدهم:

مقدمات ماده (۱۴) کنوانسیون حل مناقشات درین پروتوکول با تغییرات و اصلاحات وارده بکار برده خواهد شد.

ماده بیستم:

۱- هر عضو می تواند تعدیلات با اصلاحات مناسب را در مورد این پروتوکول پیشنهاد نماید.

۲- تعدیلات یا اصلاحات در این پروتوکول، در جلسات معمول کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتوکول فعالیت می کند تصویب خواهد شد. متن هر اصلاح پیشنهادی در این پروتوکول حداقل (۶) ماه قبل از جلسه ایکه اصلاحات مذکور در آن جهت تصویب پیشنهاد می شود، توسط سکرتریت به کلیه اعضاء ارسال خواهد شد. سکرتریت، همچنین متن هر یک از تعدیلات یا اصلاحات وارده شده را به اعضاء و امضاء کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به بخش تحفظ اسناد ارسال خواهد کرد.

۳- تمام اعضاء به اتفاق آراء در مورد هر تعدیل یا اصلاحیه پیشنهادی در این پروتوکول همه تلاش خود را به کار خواهند گرفت. اگر تمام تلاش ها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافق حاصل نگردد، به عنوان آخرین راه، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. اصلاحیه تصویب شده توسط سکرتریت به بخش تحفظ اسناد ارسال خواهد شد و وی آن را جهت منظوری و پذیرش به تمام اعضاء ارسال خواهد نمود.

۴- اسناد پذیرش اصلاحات، در بخش تحفظ اسناد باقی خواهد ماند.

اصلاحاتی که طبق بند (۳) فوق به تصویب رسیده است در نودمین روز پس از تاریخ دریافت اسناد پذیرش سه چهارم اعضای این پروتوکول توسط امین اسناد در مورد اعضای که آن را پذیرفته اند، لازم الاجراء خواهد شد.

۵- تعدیلات هر عضو دیگر، در نودمین روز پس از تاریخی که در آن، عضو مذکور اسناد پذیرش اصلاحیه مذکور را نزد امین اسناد تسلیم نماید، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده بیست و یکم:

۱- ضمائم این پروتوکول بخش تفکیک ناپذیر آن را تشکیل داده و ارجاع به این پروتوکول همزمان در حکم ارجاع به ضمائم آن می باشد مگر اینکه به گونه دیگری به طور صریح پیش بینی شده باشد. هر ضمیمه ای که بعد از لازم الاجراء شدن این پروتوکول تصویب گردد منحصر به فهرست ها، فورمه ها و دیگر مواد توضیحی خواهد بود که دارای ویژگی علمی، فنی، یا اجرایی باشد.

۲- هر عضو می تواند درباره الحاق ضمیمه ای به این پروتوکول و اصلاح ضمائم این پروتوکول پیشنهاداتی را ارائه دهد.

۳- ضمائم این پروتوکول و تعدیلات ضمائم آن در جلسات معمول یا دورانی کنفرانس که به عنوان اجلاس اعضای این پروتوکول فعالیت می کند تصویب خواهد شد. متن هر ضمیمه پیشنهادی یا تعدیلات ضمیمه حداقل (۶) ماه قبل از جلسه ای که در آن موارد مزبور برای تصویب پیشنهاد شده است توسط سکرتریت به اعضا ارسال خواهد شد. سکرتریت همچنین متن هر ضمیمه پیشنهادی یا تعدیل ضمیمه را به اعضا و امضاء کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به بخش تحفظ اسناد ارسال خواهد نمود.

۴- اعضا برای نیل به اتفاق آراء در مورد هر ضمیمه پیشنهادی یا تعدیل ضمیمه همه تلاش خود را به کار خواهند برد. اگر تمام تلاشها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسند و به عنوان آخرین راه روی آن توافق صورت نگرفته باشد، ضمیمه یا تعدیل ضمیمه با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. ضمیمه یا تعدیل تصویب شده، توسط سکرتریت به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آن را برای پذیرش به تمام اعضا ارسال خواهد کرد.

۵- تمام ضمائم به جزء ضمیمه های (الف) و (ب) که طبق بندهای (۳) و (۴) فوق به تصویب رسیده یا اصلاح شده باشد، در مورد تمامی اعضای این پروتوکول ۶ ماه بعد از تاریخ مکاتبه امین اسناد با اعضای مزبور در مورد تصویب یا اصلاح ضمیمه، لازم الاجراء خواهد شد. جزء در مورد اعضائیکه ظرف مدت مزبور عدم پذیرش ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه را به طور کتبی به امین اسناد اعلام کرده باشند. ضمیمه یا تعدیل ضمیمه در مورد اعضائیکه از اعلام عدم پذیرش خود را اظهار کرده اند در نودمین روز بعد از تاریخ دریافت اعلام انصراف مزبور توسط امین اسناد، لازم الاجراء خواهد شد.

۶- اگر تصویب ضمیمه یا تعدیل ضمیمه مستلزم اصلاح این پروتوکول باشد، آن ضمیمه یا تعدیل ضمیمه تا قبل از اینکه پروتوکول لازم الاجراء نشود، مرعی الاجراء نخواهد شد.

۷- تعدیل ضمیمه های (الف) و (ب) این پروتوکول طبق طرز العمل مذکور در ماده (۱۹) تصویب و لازم الاجراء خواهد شد مشروط بر اینکه هر تعدیل در ضمیمه (ب) تنها با موافقت کتبی عضو مربوط تصویب گردد.

۱- هر عضو یک رأی خواهد داشت مگر در مواردی که در بند (۲) زیر پیش بینی شده است.

۲- سازمان های وحدت اقتصادی منطقوی در موضوعاتی که در حیطه صلاحیت آنها است، از حق رأی خود با تعداد رأی هایی معادل تعداد دولت های عضو خود که عضو این پروتوکول هستند، استفاده خواهند کرد. در صورتی که هر یک از دولتهای عضو چنین سازمانی از حق رأی خود استفاده کند سازمان از حق رأی خود استفاده نخواهد کرد و بر عکس.

ماده بیست و دوم:

دبیر کل سازمان ملل متحد، امین یا تحفظ کننده اسناد این پروتوکول خواهد بود.

ماده بیست و سوم:

۱- این پروتوکول برای امضاء مفتوح بوده و به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورها و سازمانهای وحدت اقتصادی منطقوی که عضو کنوانسیون هستند، ارتباط دارد، این پروتوکول در مقر سازمان ملل متحد در نیویارک از تاریخ ۱۶ مارچ ۱۹۹۸ الی ۱۵ مارچ ۱۹۹۹ (۱۳۷۶/۱۲/۲۵ الی ۱۳۷۷/۱۲/۲۴ هجری شمسی) برای امضاء مفتوح خواهد بود. این پروتوکول بعد از تاریخ بسته شدن آن برای امضاء برای الحاق مفقوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

۲- هر سازمان وحدت اقتصادی منطقوی که بدون آنکه کشور های عضو آن عضو پروتوکول باشند عضو این پروتوکول می شود، نسبت به کلیه تعهدات به موجب این پروتوکول ملزم می باشد. در مورد سازمان های مزبور که یک یا چند کشور عضو آن، عضو این پروتوکول باشند، سازمان و کشورهای عضو آن باید در مورد مسئولیت های مربوط خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این پروتوکول تصمیم گیری کنند. در چنین مواردی، سازمان و کشورهای عضو آن مجاز نخواهند بود به طور همزمان حقوق مربوط به این پروتوکول را اعمال کنند.

۳- سازمان های وحدت اقتصادی منطقوی باید حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعاتی که در این پروتوکول مورد حکم قرار گرفته است، در اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود اعلام کنند. همچنان، این سازمان ها باید امین اسناد را که به نوبه خود بقیه اعضا را مطلع می سازد، از هر تغییر اساسی در حدود صلاحیت خود اطلاع دهند.

ماده بیست و چهارم:

۱- این پروتوکول در نود روز بعد از تاریخی که حداقل (۵۵) عضو کنوانسیون، که دسته اعضای مندرج در ضمیمه (۱) نیز شامل آن میباشند و در مجموع حداقل ۵۵٪ کل میزان انتشار کاربن دای اکساید سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) اعضای مندرج در ضمیمه (۱) را تولید کرده اند، اسناد مربوطه به تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود را ارائه دهند، لازم الاجراء خواهد شد.

۲- با در نظر داشت اهداف این ماده، میزان کل انتشار کاربن دای اکساید اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) به معنای مقداری است که در زمان تصویب این پروتوکول یا قبل از آن توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در اولین مکاتبات ملی آنها طبق ماده (۱۲) کنوانسیون ارائه کرده اند، ذکر شده است.

۳- این پروتوکول در مورد هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقی که بعد از انجام شرایط مندرج در بند فوق، این پروتوکول را تنفیذ، قبول یا تصویب کند یا به آن ملحق شود، در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق آن، لازم الاجراء خواهد شد.

۴- با در نظر داشت اهداف این ماده، علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشور های عضو این سازمان، هر سندی که توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقی تودیع گردیده باشد، محاسبه نخواهد شد.

ماده بیست و پنجم:

هیچگونه استثنات را نمی توان درین پروتوکول منظور نمود.

ماده بیست و ششم:

۱- اعضای این پروتوکول در هر زمان پس از گذشت سه سال از تاریخ لازم الاجرای این پروتوکول می تواند با ارسال اطلاعیه کتبی به امین اسناد این پروتوکول کناره گیری نماید.

۲- این کناره گیری بعد از ختم یکسال از زمان دریافت اطلاعیه ء کناره گیری توسط امین اسناد یا تاریخ معین ختم آن ممکن است در اطلاعیه انصراف تعیین شده باشد، قابل اجراء خواهد بود.

۳- اعلام انصراف هر عضو از کنوانسیون به عنوان انصراف از این پروتوکول نیز تلقی می گردد.

ماده بیست و هفتم:

نسخه اصلی این پروتوکول که متن های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و هسپانوی آن از اعتبار یکسان برخوردار هستند نزد دبیر کل سازمان ملل متحد حفظ خواهد بود.

این سند در دهمین روز دسامبر ۱۹۹۷ میلادی ۱۳۷۶/۹/۱۹ هجری شمسی) در کیوتو آماده و تنظیم شده است.

ضمیمه (الف)

گاز های گلخانه ئی.

کاربن دای اکساید (CO 2) .

میتان CH 4

اکسید نیتروژن (ON 2)

هیدروفلورو کاربن ها (HFCs)

پرفلوروکاربنها ((PFCs .

سولفورو هگزافلورید (SF 6).

طبقه بندی بخش ها / منابع:

انرژی .

احتراق مواد سوخت.

صنایع انرژی .

صنایع تولیدی و ساخت.

حمل و نقل .

سایر بخشها .

سایر .

انتشار گازات مضر ناشی از مواد سوخت .

مواد سوخت جامد .

گاز های طبیعی و نفت .

سایر .

فرآورده های معدنی .

صنایع شیمیایی .

فرایندهای صنعتی .

تولید فلزات .

سایر تولیدات .

تولید هالوکاربین ها و سولفوروهگزا فلورید

مصرف هالوکاربین ها و سولفوروهگزا فلورید

مصرف حلال ها و دیگر محصولات کشاورزی.

تخمیر روده ای.

مدیریت کود.

کشت برنج.

خاک های کشاورزی.

سوزاندن تجویز شده زمینهای هموار.

سوزاندن باقیمانده مواد کشاورزی در مزارع

سایر.

ضایعات.

دفع ضایعات جامد روی زمین.

مدیریت فاضلاب.

سوزاندن مواد زاید.

سایر.

ضمیمه (ب)

اعضاء تعهدات مربوط به حد کمی میزان انتشار یا کاهش (تغییر درصد از سال یا دوره مبنا).

استرالیا ۱۰۸.

اتریش ۹۲.

بلژیک ۹۲.

+ بلغارستان ۹۲.

کانادا ۹۴.

+ کرواسی ۹۵.

+ جمهوری چک ۹۲.

دانمارک ۹۲.

+ استونی ۹۲.

اتحادیه اروپا (۱) ۹۲.

فنلاند ۹۲.

فرانسه ۹۲.

المان ۹۲.

یونان ۹۲.

+ مجارستان ۹۴.

ایسلند ۱۱۰.

ایرلند ۹۲.

ایتالیا ۹۲.

جاپان ۹۴.

+ لتونی ۹۲.

لیختن اشتاین ۹۲.

+ لیتوانی ۹۲.

لوکزامبورگ ۹۲.

موناکو ۹۲.

هالند ۹۲.

نیوزیلند ۱۰۰.

ناروی ۱۰۱.

+ لهستان ۹۴.

پرتغال ۹۲.

+ رومانی ۹۲.

+ فدراسیون روسیه ۱۰۰.

+ اسلواکی ۹۲.

+ اسلونی ۹۲.

هسپانیا ۹۲.

سوئد ۹۲.

سوئیس ۹۲.

+ اکرین ۱۰۰.

کشورهای بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی ۹۲.

ایالات متحده امریکا ۹۳.

- کشورهایی که در حال فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار می باشند.

۱- اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن تعهدات مربوط به خود را به اساس بند (۱) ماده (۳) طبق مفاد ماده (۴) انجام خواهند داد.